

Вільям МакДональд

БОЖА БЛАГОДАТЬ

Missionswerk FriedensBote

2023

ЗМІСТ

04

*Божа
благодать*

12

*Божа
велич*

22

*Гріховність
людини*

30

*Божа
доброта до
людини*

38

*Благодать
Господа нашого
Ісуса Христа*

46

*Спасіння
по благодаті*

56

*«Щоб ви
збагатилися»*

66

Впевненість

72

*Вічна
безпека*

80

*Відповідь людей
на Божу благодать*

THE GRACE OF GOD

William MacDonald

© 1960 by William MacDonald

Вільям МакДональд. **БОЖА БЛАГОДАТЬ**

© Missionswerk FriedensBote, 2023

Переклад з англійської Катерина Ліхачова

Редактор Тетяна Клімошенко

Дизайн обкладинки, верстка Катерина Ліхачова

Christliches Hilfswerk

Missionswerk Friedensbote e.V.

Volmestr. 51

D-58540 Meinerzhagen

info@friedensbote.org

ISBN 978-3-946449-62-1

Розділ перший

Божа благодать

Давайте припустимо, що у вас є шестирічний син, який став радістю та насолодою вашого життя. Припустимо також, що цей син був жорстоко вбитий. Як би ви поставилися до вбивці?

Якби ви доклали максимум зусиль, щоб вбити його за цей злочин, це була б **помста**.

Якби ви задовольнилися тим, що сиділи б склавши руки і дивилися, як цивільна влада засуджує його та страчує, це було б **правосуддя**.

Але якщо ви помилуєте вбивцю, запросите його жити у вашому домі, а потім усиновите його як свого сина, це буде **благодаттю**.

Можливо, ви скажете, що останній варіант досить неприродний; він дуже далекий від реальності.

Тож візьмемо іншу ілюстрацію. Припустимо, що ви згрішили проти Бога. Припустимо також, що за законом Божим ви засуджені через цей гріх до пекла. Якби Бог дозволив виконати вирок, ви не могли б скаржитися, тому що, згідно з божественним законом, отримали б саме те, що заслужили.

Та що б ви подумали, якби Бог послав Свого єдиного Сина померти замість вас і сплатити покарання, на яке заслуговують ваші гріхи? А що б ви подумали, якби Бог запропонував вам вічне життя як безкоштовний дар, якщо ви приймете Його Сина як Того, Хто поніс ваш гріх? І як би ви відреагували, якби Господь запропонував зробити вас Своїм власним сином і забрати до Свого дому на небесах, щоб ви жили з Ним вічно?

Як би ви все це назвали? Існує лише одне слово, яке описує таке поводження; це слово – БЛАГОДАТЬ.

І це саме те, що робить Бог.

Ілюстрація достовірна, тому що вона правдива. Бог виказує безмежну прихильність до безбожних грішників, які вірять у Його Сина, Ісуса Христа.

Щоб зрозуміти, що мається на увазі під благодаттю Божою, приведемо п'ять простих тверджень. А потім детально пояснимо кожне з них.

1. *Благодать – це незаслужена прихильність Бога до грішників, які заслуговують на протилежне.*
2. *Божа благодать пропонує спасіння як безкоштовний дар усім, хто покладає свою віру на Його Сина, Ісуса Христа.*
3. *Бог може таким чином проявити благодать до грішників тому, що Господь Ісус помер замість них на хресті Голгофи.*
4. *Благодать не можна заробити, заслужити або ж купити повністю чи частково.*
5. *Благодать Божа безмежна.*

Перш за все, благодать – це незаслужена прихильність Бога до тих, хто заслуговує на протилежне.

Це дуже важливе твердження. Людина не заслуговує на добре ставлення Бога. Немає нічого такого, що зобов'язувало б Бога бути милостивим до неї. Людина не може мати жодних претензій до Господа. Якщо Бог вирішив виявити прихильність до синів людських, то причина полягає не в них, а у Всемогутньому.

Бог проявляє Свою благодать **до грішників**. Зверніть на це увагу! Не до добрих людей, чесних людей, моральних людей, а до грішників. За своєю природою благодать завжди тече від Бога до нечестивих. Вона може діяти лише там, де є винні, засуджені грішники. «Благодать не шукає

добрих людей, яких вона може схвалити, тому що це буде не благодать, а скоріше справедливість, яка схвалює доброту. Але благодать шукає засуджених, винних, безмовних і безпорадних людей, яких вона може врятувати, освятити і прославити» (Ч. Скоуфілд).

Грішники не заслуговують на Божу ласку; вони заслуговують на протилежне. «Заплата за гріх – смерть...» (До римлян 6,23). За всіма правилами божественного правосуддя, грішник має померти за свої гріхи і провести вічність у пеклі.

Отже, Божа благодать – це доброта до тих, хто заслуговує на покарання.

Другий факт, який слід запам'ятати, – **Божа благодать пропонує спасіння як безкоштовний дар усім, хто покладає свою віру на Його Сина, Ісуса Христа.**

Спасіння означає звільнення від покарання та влади гріха в цьому житті та звільнення від самої присутності гріха в майбутньому житті.

Бог пропонує це як безкоштовний дар. Тобто спасіння не потребує жодної оплати чи витрат. Людина просто отримує його від Дарувальника.

Щоб отримати цей чудовий дар Божої благодаті, людині достатньо увірувати в Господа Ісуса Христа. Вона приймає Спасителя як свого Замісника, Який помер замість неї. Вона вручає Господу вічне благополуччя свого духу, душі та тіла. Вона вірить, що Христос помер за неї на Голгофі, і приймає Господа Ісуса як єдиний Божий шлях до спасіння. У той момент, коли вона це робить, вона врятована благодаттю Божою.

Це підводить нас до третього пункту: **Бог може у такий спосіб проявити благодать до грішників, тому що Господь Ісус помер замість них на хресті.**

Було б неправильно і несправедливо, якби Бог не помічав гріхи людини, підморгував їй чи виправдовував її. Божественний закон вимагає, щоб кожен, хто грішить, був покараний за свої гріхи. Цей закон треба виконувати.

Та якщо людина сама має заплатити за свої гріхи, то вона загине назавжди.

Як тоді Бог може врятувати грішника, якого любить, і залишитися вірним Своім власним законам? Відповідь така: Він послав Свого безгрішного Сина померти замість грішників. Господь Ісус заплатив ціну, яку повинна була заплатити людина. Він поніс покарання за гріхи інших. Він помер смертю, на яку заслуговували ми.

Тепер, коли всі вимоги божественного правосуддя повністю задоволені, Бог може запропонувати вічне життя всім, хто приймає Його Сина як Господа і Спасителя.

Ось чому благодать іноді визначають, як **Божі багатства за рахунок Христа.**

Смерть, поховання та воскресіння Господа Ісуса дають Богу праведну підставу для спасіння безбожних грішників, які бажають спастися.

Четвертий пункт такий: **Божу благодать неможливо заробити, заслужити або купити повністю чи частково.** Ось чому Біблія постійно пропонує благодать закону, ділам та боргу.

Згідно із законом, людина отримує те, на що заслугоує. Десять заповідей, наприклад, обіцяли продовження життя на землі тим, хто підкорявся і дотримувався їх, і смерть тим, хто не підкорявся.

Принцип праці означає, що людина отримує заробітну плату за свою роботу. Вона справедливо має право на зарплату, тому що заробила її.

Так само ідея боргу полягає в тому, що одна особа має заплатити іншій за надані послуги.

Але благодать прямо протилежна цьому!

Бог рятує не тих, хто дотримується закону. Якби людина могла виконати десять заповідей, їй не потрібно було б спасатися. Благодать же рятує тих, хто порушив закон і кому загрожує пекло.

Спасіння – це не винагорода людям, які практикують добрі справи. Воно для тих, хто не покладається на діла, а вірить у Того, Хто виправдовує безбожних (До римлян 4,4–5).

Спасіння – це не борг, який Бог має сплатити людям за чистоту їхнього життя. Це доброта, яку Він виявляє до людей, які повинні бути в пеклі.

Прагнути заробити, заслужити чи придбати спасіння – значить образити Того, Хто його дає. Уявіть, що президент Сполучених Штатів запросив вас на банкет у Білому домі. Ви сидите за столом, на якому стоять вишукані страви. Тут доклали всіх зусиль, щоб подарувати вам найприємніший вечір. Наприкінці чудової зустрічі Президент став біля вхідних дверей, щоб попрощатися з запрошеними.

Що ви робите? Виходячи, ви вкладаєте монету в руку президента і кажете: «Щиро дякую за Вашу доброту. Мені дуже сподобався вечір. Я розумію, що це коштувало Вам багато грошей, і хочу допомогти заплатити за їжу?»

Чи це належна відповідь на його доброту? Навпаки, такий жест грубий і образливий. Так було б і з Божою ласкою. Прагнення придбати дар спасіння ображає Того, Хто його пропонує.

*О ні, за Божу благодать не сплатиш ти ціни,
Як дана Павлу, Магдалині, так дана і тобі.*

У той момент, коли до благодаті додають терміни чи умови, вона перестає бути благодаттю. «А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодать, інакше вчинок не є вже вчинок» (До римлян 11,6).

А тепер останнє: благодать Божа безмежна та нескінченна.

Подумайте про ціну, яку Він був готовий заплатити, щоб врятувати вашу та мою винну душу. Він віддав у жертву Свого єдиного Сина. Ніхто, крім Бога, цього б не зробив.

Подумайте про людей, яких Він рятує! Затяті грішники – блудники, перелюбники, розпусники, брехуни, шахраї, вбивці, невіруючі, атеїсти та релігійні лицеміри. Ніхто з них не є занадто мерзенним, щоб благодать Божа не могла його досягти й врятувати.

Подумайте про терпіння, яке виявляє Бог! Протягом довгих століть Його ображали та відкидали. Його посланців побивали камінням і переслідували. Його любий Син був розп'ятий і вбитий. Але там, де примножився гріх, благодать була набагато більшою. Він і досі посилає добру новину про спасіння: «Віруй в Господа Ісуса, – і будеш спасений...» (Дії 16,31).

Подумайте, до якого становища Він підносить віруючого грішника! Він робить його дитиною Бога, спадкоємцем Бога і співспадкоємцем Христа.

Він рятує його від гріха, смерті та пекла і готує його, щоб він був подібним до Христа і міг оселитися на небесах, щоб бути з Христом навіки.

Не дивно, що Божа благодать – це найвеличніша з усіх тем, яка надихала поетів і художників, князів і селян, мучеників і помираючих розбійників.

«Ваші думки про Бога занадто людські».

Мартін Лютер

Розділ другий

Божа велич

Якщо ми думатимемо про Бога так, ніби Він проста людина, як і ми, то не будемо дуже цінувати Його благодать. Але якщо ми маємо величні думки про Бога, тоді нам буде здаватися дивовижним, що Він колись послав Свого Сина померти за нас. Чим більше ми усвідомлюємо велич Його Особи, тим більше поклоняємося Йому як Богу всілякої благодаті.

Роздумуючи про Його велич, пам'ятаймо перш за все, що Бог ніколи не був створений. Він створив усе, але Сам Він не має ні початку, ні кінця. Він – Вічний Бог (Повторення Закону 33,27).

Бог унікальний у Своїй величі. Немає іншого, як Він. «Хто подібний Тобі серед богів, о Господи? Хто подібний Тобі, Препрославлений святістю? Ти в славі грізний, Чудотворче!» (Вихід 15,11).

Бог настільки високо над землею, що люди, які здаються нам дуже важливими, для Нього насправді дуже малі. «Він Той, Хто сидить понад кругом землі, а мешканці її – немов та сарана. Він небо простяг, мов тканину тонку, і розтягнув Він його, мов намета на мешкання. Він Той, Хто князів обертає в ніщо, робить суддів землі за марноту» (Ісаї 40,22–23).

Навіть народи світу для Нього незначні. «Таж народи – як крапля з відра, а важать – як порох на шальках! Таж Він острови підіймає, немов ту пилінку! ... Насупроти Нього всі люди – немов би ніщо, пораховані в Нього марноту та порожнечею» (Ісаї 40,15–17).

Він «...блаженний і єдиний міцний, Цар над царями та Пан над панами, Єдиний, що має безсмер-

тя, і живе в неприступному світлі, Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Честь Йому й вічна влада, амінь!» (1 до Тимофія 6,15–16).

«Такого слід шанувати, поклонятися Йому, благоговіти перед Ним. Він винятковий у Своїй величі, унікальний у Своїй довершеності, незрівнянний у Своїй досконалості. Він підтримує всіх, проте Сам ні від кого не залежить; Він дає всім, але Сам не збагачується ніким» (Вибране).

Бог самодостатній (Дії 17,25). Він не потребує нічого і нікого поза Себе. В Своїй Особі Він має все, що може колись знадобитися для повної радості та задоволення. Він абсолютно незалежний від інших.

Крім того, неможливо, щоб Він був зобов'язаний чимось будь-кому зі Своїх створінь. Він нікому нічого не винен, і людина не може зробити нічого для Бога, щоб вимагало б від Нього відплати. Усе, що Бог робить для Своїх створінь, – чиста благодать. Бо «...хто давніш Йому дав, і йому буде віддано? Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки. Амінь» (До римлян 11,35–36).

Боже знання недосяжне. Немає нічого, чого б Він не знав – чи то в минулому, чи в теперішньому, чи в майбутньому. «А вам і волосся все на голові пораховано» (Матвія 10:30). «Чи ж не п'ять горобців продають за два гроші? Та проте перед Богом із них ні один не забутий» (Луки 12,6). Ніхто ніколи не повчав Його і не давав Йому поради. «Хто Господнього Духа збагнув, і де та людина, що ради свої подавала Йому? З ким радився Він, і той напоумив Його, та навчав путі права, і пізнання навчив був Його, і Його напоумив дороги розумної?» (Ісаї 40,13–14). «О глибино багатства, і премудрости, і знання Божого! Які невідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його! Бо хто розум

Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому?» (До римлян 11,33–34).

Автор Псалмів, розмірковуючи про Боже знання, сказав: «...Його мудрости міри нема!» (Псалом 147,5).

Від Бога нічого не можна сховати. «...Все нагата відкрите перед очима Його,– Йому дамо звіт!» (До євреїв 4,13). «...Ти Бог видіння!» (Буття 16,13).

Ніщо не забуте Богом, крім того, що Він цілеспрямовано вирішив забути, а саме: гріхи того, хто довірився Ісусу (До євреїв 8,12).

Бог понад усе. «Твоя, Господи, могутність і сила, і велич, і вічність, і слава, і все на небесах та на землі! Твої, Господи, царства, і Ти піднесений над усім за Голову! І багатство та слава – від Тебе, і Ти пануєш над усім, і в руці Твоїй сила та хоробрість, і в руці Твоїй – більшість та зміцнити все» (1 Хронік 29,11–12). «...Господи, Боже батьків наших! Чи ж не Ти Бог на небесах? І Ти пануєш над усіма царствами народів, і в руці Твоїй – сила та міць, і немає такого, хто б став проти Тебе!» (2 Хронік 20,6).

Як Господь над усім створінням, Бог суверенний (Псалом 135,6). Це означає, що Він може робити те, що Йому заманеться. «А Бог наш на небі, – усе, що хотів, учинив» (Псалом 115,3). Ніхто не має права сумніватися в Його мотивах чи діях. «...Він чинить за Своєю Волею серед небесного війська та мешканців землі, і немає нікого, хто спротивився б Його руці та й сказав би Йому: Що Ти робиш?» (Даниїла 4,32). Немає вагомої причини скаржитися на Бога, тому що все, що Він робить, – справедливе і правильне. «Будучи нескінченно піднесеним над найвищою істотою, Він є Всевишнім, Господом неба і землі. Нікому не підвладний, ні під чиїм впливом,

абсолютно незалежний, Бог робить те, що Йому заманеться, тоді, коли Йому заманеться, і так, як Йому заманеться. Ніхто не може завадити Йому, ніхто не може перешкодити Йому» (Вибране).

Бог ніколи не змінюється. «...Ізраїлева Слава не скаже неправди та не буде каятися, бо Він не людина, щоб каятись» (1 Самуїлова 15,29). Він не може зректися Своїх обіцянок.

«Бог не чоловік, щоб неправду казати, і Він не син людський, щоб Йому жалкувати. Чи ж Він був сказав – і не зробить, чи ж Він говорив – та й не виконає?» (Числа 23,19). «Бо Я, Господь, не змінююся, тому ви, сини Яковові, не будете знищені» (Малахії 3,6). «...В Нього нема переміни чи тіні відміни» (Якова 1,17).

Бог абсолютно святий. Він ненавидить гріх. Він не може ні схвалити зло, ні дозволити, щоб воно залишилося безкарним. «...Бог є світло, і немає в Нім жодної темряви!» (1 Івана 1,5). «...Свят, свят, свят Господь Саваот, уся земля повна слави Його!» (Ісаї 6,3). «Твої очі занадто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насильство дивитись не можеш» (Авакума 1,13).

Невимовну святість Бога найкраще видно в Його лікуванні гріха на хресті Голгофи. Там мова не йшла про те, що грішник має померти за гріхи, які він сам вчинив; це була справа безгрішного Сина Божого, Який помер за гріхи інших. Ми знаємо, що Бог повинен вилити Свій гнів на всіх, хто згрішив. Але як Він поставиться до гріха, коли Його власний Син візьме на Себе гріхи інших? Чи покарає Він Сина Своєї любові? Ми знаємо відповідь. Божа святість настільки велика, що Він покинув Господа Ісуса на три години, коли Спаситель

помирав як замісник грішників. Хто з нас може осягнути таку святість?

Велич Бога також видно з того, що Він всемогутній. «...Сила – у Бога!» (Псалом 62,12). Його силу ми бачимо в творінні. Над нами таке неосяжне зоряне небо, що ніхто не може його виміряти. «Коли бачу Твої небеса – діло пальців Твоїх, місяця й зорі, що Ти встановив, – то що є людина, що Ти пам'ятаєш про неї, і син людський, про якого Ти згадуєш?» (Псалом 8,4–5). Божа сила також помітна нам в утриманні Всесвіту: планети, людство, тваринний світ, рослинність – усе це підтримується Ним. Найбільшим проявом Божої сили стало те, що Він воскресив Господа Ісуса з мертвих. Це стало «...виявленням потужної сили Його, яку виявив Він у Христі, воскресивши із мертвих Його, і посадивши на небі праворуч Себе» (До ефесян 1,19–20).

Бог вірний (1 до коринтян 1,9). Він ніколи не може не виконати те, що обіцяв. Той, хто довіряє Йому, не ризикує бути розчарованим. Насправді неможливо повірити Йому і колись пошкодувати про це, тому що Він вірний Своему Слову. «...Не покінчилось Його милосердя, – нове воно кожного ранку, велика бо вірність Твоя!» (Плач Єремії 3,22–23).

Бог добрий (Наума 1,7). Його доброта поширюється на всіх. І навіть якби Він дозволив усім людям загинути через їхні гріхи, це не відбилось би на Його доброті. «Чи ж не вільно мені зо своїм, що я хочу, зробити? Хіба око твоє заздре від того, що я добрий?» (Матвія 20,15).

Бог терпеливий і довготерпеливий. Він терпить нападки невірних і скептиків і відплачує за зло тільки добром.

Бог милосердний. «Бо Твоє милосердя велике – воно аж до неба, а правда Твоя – аж до хмар!» (Псалом 57,11). «Бо як високо небо стоїть над землею, – велика така Його милість до тих, хто боїться Його» (Псалом 103,11).

Божа любов безмежна (До ефесян 3,18–19). Вона не має меж – ні ширини, ні довжини, ні глибини, ні вишини. Його любов оплачена найдорожчою ціною. Коло Голгофського хреста ми найповніше дізнаємося, що Бог є любов. Божа любов неупереджена, всеохоплююча та безкорислива. Ніщо ніколи не зможе відокремити Його народ від Його любові (До римлян 8,35–39).

Бог настільки великий, що Його творіння ніколи не зможе цілком зрозуміти Свого творця. «Чи ти Божу глибіню дослідити, чи знаєш ти аж до кінця Всемогутнього?..» (Йова 11,7–9).

Бог більший за сам розум. «Його велич неможливо уявити... Мовних засобів недостатньо, щоб описати всю Його велич, і жодне твердження не може охарактеризувати Його. Ми можемо думати про Нього лише як про Того, Чії якості та велич виходять за межі нашого розуміння чи навіть думки» (Новаціан).

Чи ж не дивно: такий великий Бог настільки зацікавлений у грішних чоловіках та жінках, що послав Свого єдиного Сина страждати, стікати кров'ю та померти за них?!

МІЙ ПРИТУЛОК

(Цей вірш було знайдено в кишені майора Андре після його страти під час Війни за незалежність.)

Любов суверенна, ти перша звершила
Спасіння душі, що нещадно грішила.
О вільна і вічна свята благодать,
Дала ти притулок, котрий не віднять!

Я йшов проти Бога, що небо створив,
Щоденно боровся, не маючи сил.
Твою благодать в гордощах зневажав,
Хоча я притулку так спрагло бажав.

Огорнутий ніччю Єгипту цілком,
Не світло, а темряву пив всім єством.
Шалено поринув у грішний забіг,
Притулку знайти собі зовсім не міг.

І вічності голос як грім прозвучав:
Одвічна любове, ця винна душа!
Ось-ось – і відчув би нещадну стрілу,
Притулку не мав би за свою вину.

Сама Справедливість повстала в той час,
Зібравсь до Синаю тікати я враз,
Але вона гірко сказала в лице:
Гора ця – не місце притулку твоє!

Аж ось із небес нову звістку почув,
То янгол з'явивсь, і я раптом відчув:
Мене він поніс в сяйві свого лица
До мого притулку – в обійми Христа.

На Нього лягла помста за всі гріхи,
Що людство обрало у власні шляхи.
Він зніс покарання. І пекло змінив
Притулком спасених дочок і синів.

Нехай сотні блискавок громом тремтять
І прагнуть всю землю страхом захитать,
Якщо буря навіть в лице зареве –
Ісус, мій притулок, сховає мене.

Розділ третій

Гріховність людини

Для того щоб оцінити благодать Божу, ми повинні не тільки мати величні думки про Бога, а й усвідомити дещо про гріховність людини. Подібно до того, як наші думки про Бога мають тенденцію бути надто людськими, наші думки про людину мають тенденцію бути надто божественними.

Біблія малює дуже похмуру картину людської сутності, і якщо ми чесні з собою, нам доведеться визнати, що ця картина відповідає дійсності.

Кожна людина – безбожний грішник. Цей стан датується народженням. Люди «...з утроби ще матерньої заблудилися...» (Псалом 58,4). Вони збиваються з шляху, як тільки народжуються, говорять неправду. У дитинстві їх не потрібно вчити робити погано – для них це природно. Але їх потрібно вчити чинити правильно, доки вони живі (Приповістей 22,15).

Люди – грішники за своєю природою та за діями (До римлян 3,23). І внутрішня сутність людей, і їх вчинки однаково грішні. І те, ким людина є сама по собі, набагато гірше за все, що вона коли-небудь робила. В ній міститься прірва зіпсованості, пекло беззаконня, вигрібна яма гріха.

Думки людини не витримали б викриття (Матвія 15,19). Жоден з нас не зміг би видати книгу, в якій описав би свої найпотаємніші думки; друкувати це було б протизаконно. Ми не хотіли б навіть одну годину ходити з плакатом, який повідомляв би іншим про саму злу думку, яка приходила нам в голову за останній тиждень.

Упродовж століть люди писали свої огидні думки на стінах громадських будівель, унаочнюючи розбещеність своїх сердець.

В кожній людині живе величезна різниця між тим, ким вона є насправді, і тим, за кого вона хоче,

щоб її сприймали люди. Тобто вона уособлює в собі дійсність і вигадку.

Ми не хочемо, щоб люди знали нас такими, якими ми є насправді, і тому виставляємо напоказ фальшивий вигляд, надіваємо на себе маску. Отже, кожна людина – лицемір.

Хтось сказав, що справжньою людина буває тоді, коли вона діє в темряві, де її ніхто не бачить. Бог каже: «...люди ж темряву більш полюбили, як світло, – лихі бо були їхні вчинки!» (Івана 3,19).

Коли ми помічаємо провину, невдачу чи гріх в інших, вони видаються нам огидними і бридкими. Та коли ми самі чинимо той самий гріх, він не здається нам таким вже поганим. «Чи ти думаєш, чоловіче, судячи тих, хто чинить таке, а сам робиш таке саме, – що ти втечеш від суду Божого?» (До римлян 2,3).

І цей тягар провини та гріха поширюється на все людство, на всіх, хто народився від батька та матері. «Нема праведного ані одного; нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би, – усі повідступали, разом стали непотрібні, нема доброчинця, нема ні одного!» (До римлян 3,10–12).

Гріх не лише вплинув на все людство; він також отруїв кожную частину людського ества – язик, вуста, ноги та очі. «Гріб відкритий – їхнє горло, язиком своїм кажуть неправду, отрута зміїна на їхніх губах, уста їхні повні прокляття й гіркоти! Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати, руїна та злидні на їхніх дорогах, а дороги миру вони не пізнали! Нема страху Божого перед очима їхніми» (До римлян 3,13–18).

Люди грішать проти свого Бога, проти свого ближнього і проти самих себе.

Замість того, щоб поклонятися своєму Богові, вони ображають Його, роблячи ідолів і вклоняючись їм. «І славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів» (До римлян 1,23). Замість того, щоб дякувати Богові за життя, їжу, одяг і дах над головою, люди проклинають Бога. Вони не клянуться ім'ям ні Папи Римського, ні президента, ні князів, але даремно зловживають ім'ям Господа, свого Бога (Вихід 20,7). Замість любові до Бога люди виказують усталену ворожнечу проти Нього. Вони щасливі лише тоді, коли можуть забути Бога, і стають сумними, коли згадують про Нього.

Люди не тільки грішать проти Бога; вони грішать проти своїх ближніх. Вони не тільки самі впадають в мерзенні задоволення, але й заохочують інших робити те саме. «Вони знають присуд Божий, що ті, хто чинить таке, варті смерти, а проте не тільки самі чинять, але й хвалять тих, хто робить таке» (До римлян 1,32). «Бо вони не заснуть, якщо злого не вчинять, відійметься сон їм, як не зроблять кому, щоб спіткнувся!» (Приповістей 4,16).

Люди егоїстичні. Вони повинні завжди бути першими. За будь-яку ціну вони намагаються йти своїм власним шляхом, виконувати власну волю. Щоб задовольнити свої тілесні пристрасті, вони розбещують інших через перелюб, блуд та інші форми мерзенної сексуальної поведінки.

Вони говорять неправду, щоб досягти власних цілей. Їм не можна довіряти. «Відкинься ж собі від людини, що віддих у носі її, бо за що її поважати?» (Ісаї 2,22). Хто покладається на людину, той проклятий (Єремії 17,5).

Люди радіють, коли лихо приходить до інших, – радіють, що воно не торкається їх.

Свій гнів і злобу вони зривають на ближньому. Вони заздрають тим, хто має більше земних благ, і планують вкрасти те, що їм не належить, щоб збагатитися за рахунок інших.

І що вони зроблять, якщо знайдуть людину, яка більш праведна, ніж вони? Чи прагнуть вони привести своє життя до вищих стандартів? Навпаки, вони прагнуть знищити того, чие праведне життя їх викриває (Івана 3,19–20)!

Люди не тільки грішать проти свого Бога і ближнього; вони грішать проти самих себе. Вони нищать своє тіло через пияцтво, аморальність і розпусту. Вони марнують свої таланти і розтрачують своє майно. Вони відхиляють мудрі поради і відкидають свого найвірнішого Друга, Господа Ісуса. Якби людина тільки знала, що вона сама собі найгірший ворог.

Люди не люблять думати про милостивого Бога, Який виявляє їм Свою благодать. «Благодать, тобто повне і безкоштовне прощення будь-якого гріха і відсутність зі сторони Бога вимог до того, кому так прощено, – це принцип, який настільки протилежний усім думкам і шляхам людини, настільки вищий за розуміння людини, що вона просто не здатна оцінити благодать Божу. В глибині свого серця вона часто називає це несправедливістю. Вона сама не звикла так чинити, і тому їй не подобається думати про Бога, Який так чинить» (Дж. Н. Дарбі).

Біблія використовує різні ілюстрації для опису гріховного стану людини. Наприклад, порівнює її із прокаженим (Матвія 8,2), що свідчить про жахливий, невиліковний і небезпечний для інших стан. Вона паралізована (Івана 5,5), глуха (Марка 7,32), німа (Марка 9,17), сліпа (Івана 9,1) і мертва через

провини та гріхи (До ефесян 2,1). Вона занепала, осквернена, безпорадна і заслуговує на пекло.

Кульмінаційний момент людського гріха настав дві тисячі років тому. Коли Бог прийшов у цей світ в особі Господа Ісуса Христа, люди побачили єдину досконалу Людину, яка будь-коли жила на цій землі. Але вони не могли стерпіти Його присутності. Він не прийшов, як інші, щоб красти, вбивати чи нищити, але щоб дати життя і дати його з податком (Івана 10,10). Люди, створені Його руками, плювали Йому в лице і кричали: «Це спадкоємець, ходім, замордуємо його...» (Луки 20,14). На Голгофському хресті Він помер за бунтівну расу грішників – перелюбників, п'яниць, брехунів, злодіїв і вбивць.

Ти б помер за п'яницю?

А Він зробив це!

Насправді люди заслуговують на те, щоб потрапити в пекло. В них немає нічого, що мало б викликати Божий жаль чи Його любов. Немає жодної підстави для того, щоб Бог благословив їх. Вони зіпсуті та не заслуговують ні на що, окрім покарання. Однак Бог послав Свого єдиного Сина на смерть замість грішних людей. Це благодать!

І вона повинна змусити кожного з нас вигукнути:

*О, хто я є, що мій Господь
Зодягся у слабку ту плоть,
Помер і нам життя дає!*

ВРАЖАЮЧА БЛАГОДАТЬ

Чи може бути, щоб я знайшов
В крові Спасителя спокій?
Він вмер за грішного того,
Хто завдавав лиш біль.
О дивовижная любов, як може бути це?
Що за людей вмирає Бог, спасаючи й мене.

Залишив Він престол Отця,
Безмежний в милості,
І чашу випив до кінця
За весь Адамів рід.
Ця благодать не знає меж,
О Бог, знайшов мене Ти теж.

Засудження я не боюсь!
Ісус і все, що в Нім, – моє.
Живий я в Нім, Йому вклонюсь,
Зодяг Він в праведність мене.
Де вічний трон, сміливо йду,
З руки Христа вінець прийму.

Чарльз Веслі

Благодать Божа до людини насправді почалася задовго до того, як людину було створено. У Своему провидінні Бог бачив усе, що мало статися, – створення, гріхопадіння людства та його величезну потребу в спасінні.

На передвічній неосяжній нараді Святої Трійці Він склав детальні плани, як обдарувати людей благословеннями, які б перевищували найсміливішу людську уяву.

1. Агнець Божий призначений бути заколеним ще від заснування світу (Об'явлення 13,8).
2. Діти Божі були обрані ще до заснування світу (До ефесян 1,4).
3. Вічне життя було обіцяно ще до початку світу (До Тита 1,2).
4. Царство було уготоване від заснування світу (Матвія 25,34).

Потім Бог створив людину за Своїм образом і подобою (Буття 1,26). Адам був найвеличнішим з усіх Його творчих діянь. Він мав панувати над усіма живими істотами на землі (Буття 1,28). Його було призначено особистим представником Бога.

Господь помістив Адама в ідеальне середовище, яке забезпечувало все необхідне, щоб задовольнити його потреби та бажання (Буття 2,8). Нічого доброго від нього не сховали.

Доброта Господа проявилася в регулярності посіву та жнив, холоду та спеки, літа та зими, дня та ночі (Буття 8,22). Вона проявилася в різноманітності їжі, якою Він так щедро забезпечував людей. Вона виявлена в красі творіння, яке Він створив для насолоди людини.

Розділ четвертий

Божа доброта до людини

Незважаючи на безмежну Божу доброту, люди впали в гріх (Буття 3,6). Вони повернулися спиною до свого Бога. Вони ослухались Господа. Вони повірили брехні диявола про те, що Бог приховав від них щось, що було б на благо людині (Буття 3,1).

Чи це зупинило потік Божої доброти до людей? Навпаки, Бог милостиво прикрив наготу Адама і Єви (Буття 3,21) та пообіцяв прихід Христа, Який знищить ворога людей, диявола (Буття 3,15).

Решта розповідей Старого Заповіту – це свідчення про незмінну доброту Бога до Його невірнього народу. Наприклад, Він уклав завіти з Авраамом та Давидом, де без жодних умов пообіцяв виявляти доброту до їхніх нащадків заради особи та справи Ісуса Христа (Буття 15,5; 2 Самуїлова 7,16). Він піклувався про Свій народ, годував їх, скеровував, захищав і благословляв надміру.

На знак подяки за цю доброту люди платили Йому невір'ям, ідолопоклонством, наріканням, аморальністю та невдячністю, наругою та глумом.

Попри таку невдячність Бог послав Своєму народу пророків. Ці люди виступали як рупори Бога. Вони несли послання безпосередньо від Господа. Слово, яке вони говорили, було дійсно Словом Бога. Та люди били пророків, закидали їх камінням, кидали до ями, а в багатьох випадках просто вбивали.

Чи могло Боже довготерпіння і надалі витримувати такі образи? Так, Бог захотів ще раз говорити з людьми більш чудовим і милостивим способом, ніж будь-коли раніше.

Він вирішив послати до них Свого єдиного Сина!

Жоден людський розум ніколи не зможе осягнути, що то було для батьківського серця Бога – послати Свого Єдинородного Сина в середовище

отруєного гріхом людства. Відчути біль і печаль такого вчинку здатен тільки той, хто такий же святий і люблячий, як Бог.

В Біблії є дві дуже яскраві картини, які можуть допомогти нам, принаймні частково, відчути, з якими емоціями Бог послав на смерть Свого Сина. Перша ілюстрація міститься в Старому Заповіті, друга – в Новому.

Старозавітна картина – це історія Авраама, його готовність принести в жертву свого улюбленого сина Ісака (Буття 22). Бог пообіцяв Аврааму, що він матиме нащадків, незліченних як зірки на небі та як пісок на березі моря. А потім Він наказав Аврааму взяти

його сина,

**його єдиного сина Ісака,
якого він любив,**

і принести його у всепалення на горі Морія. Слухняний батько йде на гору зі своїм сином. Батько несе ніж і факел; син несе дрова для жертвника. Ми чуємо зворушливу розмову між батьком і сином. Ми бачимо Ісака, зв'язаного та покладеного на вівтар. Ми майже чуємо важке дихання Авраама в ту хвилину, коли він піднімає ножа, щоб заколотити свого сина.

І тоді втрутився Бог. Він подбав про барана, який мав стати жертвою замість Ісака. До цього моменту нам показана зворушлива картина того, як Бог віддає Свого Сина померти на хресті Голгофи. Але тут паралель припиняється. Насправді Бог не зобов'язав Авраама віддати свого сина на смерть – для нього знайшлася заміна. Та Бог насправді віддав Свого Єдинородного Сина для смерті на хресті. Хтось дуже гарно сказав: «Бог позбавив серце Авраама того болю,

від якого не пощадив Своє власне серце». Господу Ісусу Христу не знайшлось заміни!

Другу зворушливу розповідь про те, що означало для Бога віддати Свого Сина, можна знайти в Новому Заповіті (Луки 20,9–15). Там Бог уподібнюється до хазяїна, який насадив виноградник і приставив до нього робітників. Коли настав час отримати врожай з виноградника, він послав до робітників слугу, але вони побили його й відіслали ні з чим (саме так народ Божий поведився з Його пророками). Він послав іншого слугу, і знову робітники побили його, знущалися над ним і відіслали з порожніми руками. Третій слуга також був поранений і вигнаний з виноградника.

Тоді хазяїн замислився, що йому робити далі. Його рішення було таким: «Пошлю свого улюбленого сина; можливо, вони будуть благоговіти перед ним, коли побачать його».

Але злі робітники відреагували зухвало. Вони сказали: «Це спадкоємець; ходімо, вб'ємо його, щоб спадщина була наша». Тож вони вигнали його з виноградника і вбили.

Саме це люди зробили з улюбленим Божим Сином! Але й тоді Божа любов не згасла. Вони замислювали зло, але Бог повернув його на добро (Буття 50,20). Вони були сповнені зла і нечестя, але Бог планував Свій шлях. Вони думали, що вбивають звичайну людину, але Бог вирішив, що Його Син має померти за гріхи світу. З людської точки зору, вівці вбили свого Пастиря. Але з Божої точки зору, Пастир добрий поклав життя Своє за овець.

Після воскресіння і вознесіння Христа силою Божою Бог посилає всьому світу євангельське запитання: «Прийдіть, бо вже все готово!». З того часу вже дві тисячі років Цар царів і Господь над

владиками благає синів людських взяти участь у Його великій вечері. Дехто просить вибачення. Деякі зволікають. А хтось категорично відмовляється прийти. І дуже мало тих, які відповіли на запрошення Царя!

Проте час Божої милості та доброти продовжується. Його довготерпіння триває. Його благодать невичерпна.

ЧУДОВА БЛАГОДАТЬ

О благодать, спасенний я,
Мене Господь звільнив:
Хоч мертвим був – вдихнув життя,
Сліпим був – та прозрів.

Це благодать забрала страх
І Божий страх дала,
У серце спокій принесла,
Коли повірив я.

Господь добро пообіцяв –
І вірний буде Він,
Мій щит і частка Він моя,
Твердиня моїх днів.

Я безліч небезпек пройшов,
Трудів і пасток злих.
Ця благодать спасала знов
Й вела до місць святих.

Коли зів'яне плоть моя,
Поглине прах земне,
Впаде завіса, щоб міг я
Ввійти в життя нове.

Вже охолоне сонця жар,
Земля припинить рух,
А я Отцю на Небесах
Співатиму хвалу!

Джон Ньютон

Подібно до того, як Божа благодать виявилася в тому, що Він послав у світ Свого Сина, так і благодать Христа виявилася в Його готовності померти за грішників. «Бо ви знаєте благодать Господа нашого Ісуса Христа, Який, будучи багатий, збіднів ради вас, щоб ви збагатились Його убожеством» (2 до коринтян 8,9).

Отже, Його благодать видно в цих двох приголомшливих фактах:

1. Він був багатим.
2. Він збіднів.

Отже, **Він був багатим**. Протягом всієї вічності Він жив з Богом, Своїм Батьком, у непорушному мирі та радості. Він був при Ньому, як Той, хто виріс в Його обіймах; і Він щодня був Його насолодою, завжди радіючи перед Ним (Приповістей 8,30). Було б легше поразити зірки, ніж належним чином описати багатство, яке належало Йому на небі.

Він міг завжди жити в тому місці багатства і спокою. Він міг залишитися на небі, поза межами горя, страждань і смерті. Він міг дозволити грішним людям кинутися стрімголов до жахливої загибелі, на яку вони заслужили.

Але Він вирішив залишити багатство, радість і блаженство неба, щоб стати Спасителем світу. Він не відчував, що видимий прояв Його рівності з Богом є чимось, чого Він має триматися за будь-яку ціну (До филип'ян 2,6). Він був готовий обміняти багатство неба на бідність землі. Той, Хто був багатим, вирішив стати бідним.

Він став бідним, перш за все тому, що вирішив стати людиною (До филип'ян 2,7). Це був величезний акт поблажливості – Бог став людиною. Яке

Розділ п'ятий

Благодать Господа нашого Ісуса Христа

невимовне впокорення! Якби людина якимось чином могла стати коником чи мікробом, це лише віддалено можна було б порівняти з тим, що означало для Христа стати людиною.

До того ж, Він не прийшов у цей світ як доросла людина. Могутній Творець всесвіту народився у світ безпорадним немовлям (Луки 2,7). Всесильний Хранитель всесвіту лежав беззахисним дитятком на руках Своєї матері.

Пригадайте також, що Його народила не багата чи впливова мати, а скромна єврейська дівчина Марія.

І народження Його відбулося не в стерильній чистоті лікарні чи хоч в пристойному будинку. Ні, Він народився в хліву і колискою Йому стали ясла (Луки 2,7). Для Нього не знайшлося місця навіть в заїжджому дворі.

Для Господа слави народитися у світ таким чином було вражаючим актом самоприниження. Але й це ще не все. Замість того щоб прийти як могутній правитель, багата людина чи впливовий релігійний діяч, Він прийшов як слуга (До филип'ян 2,7). Він прийшов не для того, щоб Йому служили, а щоб послужити іншим (Матвія 20,28). Той, Кому в минулі віки служили ангельські воїнства, став служити людям. І оскільки ці люди були рабами гріха, Він став буквально слугою рабів.

Тридцять років Він прожив непомітно, невідомий широкому загалу, і переважну частину цього часу провів у сумнозвісному селищі Назарет (Луки 2,39). Потім Він почав трирічне публічне служіння (Івана 1,29).

Люди, які бачили Його, навіть припустити не могли, що Він – Бог і Творець усього всесвіту. Він заховав Свою славу в земне, смертне тіло. Він

був як один із нас, за винятком того, що ніколи не грішив (1 Петра 2,22).

Він ходив із міста в місто, із села в село, роблячи добро: дарував зір сліпим, повертав слух глухим і мову німим. Він зіцлював хворих, уздоровлював кульгавих і повертав до життя мертвих.

Але люди не злюбили Його. Власні брати не визнавали Його. Сусіди зневажали Його. Релігійні лідери ненавиділи і переслідували Його. Він витерпів гірку наругу від грішників (До євреїв 12,3), проте бачив в їх злості та нечесті лише привід проявити до них ще більшу доброту.

Як бездомний Чужинець, Він ходив цим світом, створеним Його руками. Він казав: «Мають нори лисиці, а гнізда – небесні пташки, Син же Людський не має ніде й голови прихилити!» (Луки 9,58). Коли Його учні поверталися до своїх домівок, Ісус йшов на Оливну гору, мабуть, щоб провести там ніч без захисту від вітру та негоди (Івана 7,53; 8,1).

Увесь цей час Він залишався справжнім Богом, яким був завжди, але змінив один спосіб життя на інший. Він залишив палаци зі слонової кістки заради страждань. Він залишив святі небесні оселі заради джунглів цього світу.

Наприкінці Його трирічного публічного служіння ненависть до Нього досягла апогею. Релігійні лідери прийняли рішення за будь-яку ціну позбутися Його.

Так і сталося!

Спочатку один із Його учнів, Юда, зрадив Його і передав у руки ворогів (Матвія 26,14–15). Оцінили Його у тридцять срібняків. Неймовірна угода! Спасителя світу продали за ціну раба.

Потім Його зрікся інший учень, Симон Петро (Матвія 26,69–75). Немислимий сором! Смертна людина соромиться Господа слави.

Після цього Він постав перед судом Понтія Пилата (Матвія 27,2). Ганебний суд! Безгрішний засуджений обтяженим гріхом.

Потім Його розп'яли римські солдати (Матвія 27,31). Єдина досконала людина, яка коли-небудь жила на землі, була прибита до хреста, на якому карали злочинців. «Він упокорив Себе, будши слухняний аж до смерти, і то смерти хресної» (До филип'ян 2,8). Це була ганебна смерть!

Той, Хто проклав шляхи сонцю, місяцю та зіркам, став Мужем скорботи та зазнав болісті (Ісаї 53,3). Благословенний Син Божий, Якому ніколи не потрібно було страждати, став Царем страждань. Святий, Який не знав гріха, став жертвою за гріх замість безбожних грішників.

Коли Він висів на хресті, Він став зубожілим у повному розумінні цього слова. І справа не лише в тому, що Він зазнав фізичного насильства з боку людей, хоча і це було досить люто.

Але найбільшої глибини страждань Ісус досяг, коли протягом трьох годин темряви, яка огорнула землю, Він ніс Божий гнів за людські гріхи (Луки 23,44). Він відчув найгірші муки, коли, помираючи замість інших, був покинутий Богом (Матвія 27,46).

*На Нього помста пролилась,
Що знищила б весь світ ураз!*

Всі минулі, теперішні чи майбутні гріхи, які коли-небудь були скоєні чи ще будуть скоєні в на-

шому житті – всі вони були перекладені на Нього, і Він помер за них.

Неможливо описати всю повноту Його страждань. Їх просто неможливо виміряти. Вони були нескінченними.

Там, на хресті, Він був Добрим Пастирем, Який взяв на Себе море Божого гніву, щоб врятувати загублену вівцю (Івана 10,11).

*Ніхто з відкуплених ніколи не пізнав,
Яка в тих водах страшна глибочінь
І темряву яку Він подолав,
Щоб простягти життя загубленій вівці.*

Там, на хресті, Він був Чоловіком, Який продав усе, що мав, щоб купити поле, на якому був захований скарб (Матвія 13,44).

Там, на хресті, Він був Купцем, Який продав усе, що мав, щоб придбати для Себе дорогоцінну перлину (Матвія 13,45–46).

Той, Хто був багатим, став бідним заради того, щоб викупити для Себе грішну людину.

Така благодать Господа нашого Ісуса Христа.

Джон Буньян сказав: «Ти, Сине Благословенного, яка благодать проявилася в Твоєму втіленні! Благодать звела Тебе з небес; благодать змусила Тебе позбавитися Твоєї слави; благодать зробила Тебе бідним і зневаженим. Саме благодать поклала на Тебе тягар гріха, тягар скорботи, тягар Божого прокляття. О Сину Божий! Благодать була у всіх Твоїх сльозах; благодать витікала разом із Твоєю кров'ю з проколотого списом боку; благодать була в кожному слові з Твоїх вуст. Благодать сяjala, коли на Тебе сипалися удари батога, коли на Твоє чоло поклали терновий вінець і його колючки впила-

лися в Твоє тіло, коли цвяхи пробили Твої руки та ноги. Це справді благодать! Благодать, яка змусила дивуватися ангелів, благодать, яка робить щасливими грішників, благодать, яка примушує диявола мовчати».

Розділ шостий

*Спасіння благодаттю
через віру*

В попередньому розділі ми бачили, що благодать нашого Господа Ісуса Христа привела Його до смерті замість грішників на хресті Голгофи. Але ми повинні додати, що Його смерть не була кінцем. Його поховали в позиченій гробниці (Івана 19,41–42), але на третій день Він воскрес із мертвих як Переможець над гріхом, смертю та пеклом (1 до коринтян 15,4). Пізніше Він знов повернувся на небо, де Бог увінчав Його силою, величчю та честю (Дії 1,10; До євреїв 2,7). Його воскресіння та вознесіння стали доказом того, що Бог цілком задоволений справою відкуплення, яку здійснив Ісус Христос (До римлян 4,25).

Тепер ми повинні перейти до вкрай важливого питання стосовно спасіння людей.

Відкуплення, яке здійснив Господь Ісус, було достатньо, щоб спасти всіх людей, але не всі будуть спасенні. Ціна, яку Він заплатив, достатня, щоб спокутувати всі гріхи всіх століть, але не всі ці гріхи прощені автоматично.

І це тому, що Бог не рятує людей проти їх волі. Він не бере на небо нікого, хто не бажає там бути. Він не примушує людей вибирати дорогу життя.

Отже, Бог мав віднайти спосіб, за допомогою якого ті, хто бажає врятуватися, могли б отримати це благословення. Як же Він зробив це можливим?

Насправді існує лише два можливі способи, за допомогою яких Бог міг це зробити:

1. Він міг оголосити, що спасіння існує тільки для тих, хто його достойний чи заслужить своїми зусиллями. Це було б спасіння ЧЕРЕЗ ДІЛА.
2. Він міг подарувати спасіння тим, хто захоче прийняти його як безкоштовний подарунок Божий. Це було б спасіння ПО БЛАГОДАТІ.

Якби Він застосував перший принцип, тоді Він, наприклад, міг би сказати, що врятуватися може тільки той, хто:

1. Дотримується десяти заповідей.
2. Виконує закон царський: «Полюби свого ближнього, як самого себе».
3. Живе згідно з Нагірною проповіддю.
4. Був хрещений.
5. Приєднався до певної церкви.
6. Веде порядне та гідне похвали життя.
7. Робить все найкраще, на що тільки здатен.
8. Заплатив чималі гроші.

Тобто, будь-які зусилля, за допомогою яких було б можливо самому здобути вічне життя, можна віднести до категорії спасіння через діла.

Другий спосіб – спасіння по благодаті – означає, що вічне життя просто дарується, без будь-яких витрат, зусиль чи заслуг. Тобто спасіння може отримати кожен, хто готовий прийняти цей безкоштовний подарунок.

Який же спосіб обрав Бог?

Він вирішив запропонувати спасіння як **дар** – абсолютно вільно і безкоштовно, як подарунок, який неможливо самому заслужити. Про це переконливо свідчать наступні місця Святого Письма:

«А заплата виконавцеві не рахується з милости, але з обов'язку. А тому, хто не виконує, але вірує в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його порохується в праведність» (До римлян 4,4–5).

«Бо заплата за гріх – смерть, а **дар** Божий – вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім!» (До римлян 6,23).

«Бо спасені ви благодаттю через віру, а це не від вас, то – **дар** Божий, не від діл, щоб ніхто не хвалився» (До ефесян 2,8–9).

У біблійному розумінні подарунок – це щось таке, що одна людина дає іншій без примусу і безоплатно, без думки про те, що одержувач має тепер дати щось натомість, чи заслужити подароване, чи чимось відплатити своєму благодійнику. Тієї миті, коли до подарунку додаються якісь умови чи особливі застереження, він, власне, перестає бути подарунком. Подарунок виключає будь-яку думку про людські заслуги чи позитивні якості.

Як же тоді грішна людина може отримати дар спасіння? Відповідь дуже проста: через віру в Господа Ісуса Христа. В Новому Заповіті понад сто разів говориться, що спасіння відбувається через віру в Спасителя. Наприклад:

«Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто **вірує** в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Івана 3,16).

«Хто **вірує** в Сина, той має вічне життя; а хто в Сина не вірує, той життя не побачить – а гнів Божий на нім перебуває» (Івана 3,36).

«Поправді, поправді кажу вам: Хто слухає слова Мого, і **вірує** в Того, Хто послав Мене, – життя вічне той має, і на суд не приходять, але перейшов він від смерти в життя» (Івана 5,24).

«Поправді, поправді кажу Вам: Хто **вірує** в Мене, – життя вічне той має» (Івана 6,47).

«Добродії! Що треба робити мені, щоб спастися?» А вони відказали: «Віруй в Го-

спода Ісуса, – і будеш спасений ти сам та твій дім”» (Дії 16,31).

Та християнська віра містить дещо більше, ніж визнання Ісуса Христа за історичну постать. Вона включає в себе насамперед визнання своєї провини та сповідь в гріхах. Вона означає усвідомлення того факту, що Він як Замісник віддав Своє життя за мої гріхи. Вірити – значить цілковито віддати своє життя Спасителю світу і прийняти Його як особистого Господа та Відкупителя (Івана 1,12). Це означає відкрити для Нього двері свого серця і дозволити Йому увійти до свого життя (Об'явлення 3,20).

Віру в Господа можна порівняти з першим уроком дайвінгу. Інструктор каже учню стати на край пірсу обличчям до води і поставити обидві ноги разом. Потім він має нахилитися і торкнутися пальців ніг. І на завершення інструктор каже: «Тепер відштовхнись і в такому положенні падай у воду». Спочатку учню лячно робити те, що йому кажуть. Коли він вперше падає у воду, він простягає руки далеко вперед, а за ними рушає все тіло. Він здійснює своє перше занурення. Власне, він цілковито віддається воді. Жодна частинка його тіла не залишається на пірсі. Хай там що, він довірив себе водоїмі.

Це ілюструє нашу віру в Господа Ісуса Христа. Ми маємо цілком передати своє життя Йому, нашому Спасителю, кинутися у Його руки.

Раніше ми говорили, що спасіння – це дар без будь-яких умов чи заслуг. А тепер ми пояснюємо, що ми повинні **вірити** в Господа Ісуса Христа для того, щоб спастися. Комусь може здатися, що тут є протиріччя. Як ми можемо узгодити ці два твердження? Відповідь така:

1. Віра – це не умова, на підставі якої ми можемо **заслужити** спасіння, вона є лише особистим прийняттям цього дару.

2. Віра не має нічого спільного із заслугами. Людина не може хвалитися тим, що вона увірвала в Христа. Що особливого в тому, що творіння вірує у Свого Творця? Оскільки Бог не каже неправди, немає нічого розумнішого, ніж вірити і довірятися Йому.

3. Довіряючись Христу, ми лише висловлюємо свою готовність бути спасеними благодаттю Божою.

Говорячи про віру, слід зазначити ще два додаткових факти.

По-перше, тут йдеться не про те, наскільки велика наша віра, а про **об'єкт віри**. Велика віра в нікчемний об'єкт нічого не варта. У той час як проста віра у найвеличнішу особистість Господа Ісуса Христа несе спасіння душі.

По-друге, для спасіння не можна поєднувати віру зі своїми ділами. Ми спасаємось не через віру в Христа плюс добрі справи, а лише через віру в Христа. Або все через благодать Божу або взагалі нічого через благодать, як написано:

«А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодать, інакше вчинок не є вже вчинок» (До римлян 11,6).

Діла і віра – це два принципи, що виключають один одного. Ми повинні вибрати для себе те або інше; їх не можна змішувати.

Тут викликає цікаве запитання: «Чому Бог не наважився запропонувати нам спасіння

на підставі добрих справ?» Наступні міркування пояснюють, чому.

1. В такому випадку жоден не зміг би спастися. Для Бога всі люди мертві через провини та гріхи (До ефесян 2,1), тому не можуть творити нічого доброго. «...Вся праведність наша – немов поплямована місячним одіж» (Ісаї 64,6). Ми можемо чинити добрі справи лише тоді, коли спасенні.

2. Якби ми могли самі прокласти собі дорогу на небо, Бог зробився б нашим боржником. Бог був би зобов'язаний відкупити нас за те добре життя, яке ми прожили. Але це неможливо, бо Бог нікому нічого не винен (До римлян 11,35). Ми ніколи не зможемо зробити Бога нашим боржником.

3. Якби ми могли спастися завдяки своїм вчинкам або своїй лагідній вдачі, ми мали б підставу хвалитися перед Богом. Але це теж неможливо (До римлян 3,27). На небі вся слава буде належати Богові. Він не буде ділити славу зі своїм створінням. Люди, які вихваляють самі себе, були б страшним дисонансом у небесній гармонії.

4. Якби ми могли спасти себе самі, ми, вочевидь, і були б своїм відкупителем. У такому випадку ми могли б поклонятися самі собі. Але це чітко забороняє перша заповідь: «Хай не буде тобі інших богів передо Мною!» (Вихід 20,3). Якби ми могли додати хоч незначну частку до свого спасіння, це зробило б нас співучасниками в спасінні, і тоді Господь Ісус Христос був би змушений розділити з нами славу відкуплення. Ми вже показали, що це неможливо.

5. Ідея спасіння завдяки ділам виключається ще й тому, що Бог постановив: «...без пролиття крові не має відпущення» (До євреїв 9,22). Добрі справи не передбачають пролиття крові, тому в них не міститься відкуплення.

6. Ті, котрі думають дістатися неба завдяки добрим справам, забувають, що Бог вимагає абсолютної досконалості. Недостатньо дотримуватися тільки однієї заповіді. Недостатньо навіть дотримуватися дев'яти з десяти заповідей. Бог вимагає стопроцентного послуху (Якова 2,10).

7. Навіть якби ми могли відсьогодні жити досконалим життям, це теж не забезпечило б нам спасіння. Бог вимагатиме від нас звіту за все минуле (Еклезіяста 3,15), тому гріхи, які ми вчинили до цього моменту, все ще мають бути спокутувані.

8. Припускати, що можливо спастися своїми власними справами, значить заперечувати необхідність жертви Христа. Якщо спасіння можна було б досягти через людські дії чи характер, тоді Спасителю було б не потрібно помирати (До галатів 2,21). Але Святе Письмо вчить, що немає іншого шляху спасіння: «Ніхто бо не може покласти іншої основи, окрім покладеної, а вона – Ісус Христос» (1 до коринтян 3,11).

9. Уява, що ми можемо спасти себе самі чи хоч щось додати до свого відкуплення, заперечує достатність справи Христа (До колосян 3,11б). «На жаль, є безліч охрещених чоловіків і жінок, які стверджують, що шанують Христа, та насправді

ганьблять Його. Вони відводять Христу певне місце у своєму релігійному житті, але це не те місце, яке Бог визначив для Нього. Христос не є “все в усьому” для їхніх душ. Ні! Це Христос і їхня Церква, Христос і їхні таїнства, Христос і Його помазані служителі, Христос і їхнє покаєння, Христос і їхня праведність, Христос і їхні власні молитви, Христос і їхня власна щирість та милосердя, на яких вони спочивають своїми душами» (Райл).

10. Як у тому, що стосується спасіння, так і в усьому іншому Бог завжди повинен мати верховенство. Наприклад, Господь Ісус навчав: «Блаженніше давати, ніж брати!» (Дії 20,35). Оскільки це так, Богу завжди належить місце подавця і благословляючого. Він буде давати, а ми – отримувати.

11. Знову слід згадати, що Христос завершив справу спасіння, тому ми не можемо щось додати до цього. Робота завершена. Христос Ісус прийшов у світ не для того, щоб допомогти грішникам спастися, а щоб спасти їх (1 до Тимофія 1,15).

Думка про те, що можна спастись, дотримуючись закону, дуже поширена, проте вона не має біблійного підґрунтя. Бог дав закон не як засіб для спасіння. Він ніколи не мав на меті, щоб люди використовували його як засіб порятунку. Він ніколи не мав на меті, щоб люди використовували його як драбину до неба. Навпаки, закон був даний для того, щоб виявити гріх у нашому житті.

Мета закону полягала в тому, щоб показати людям глибину їхньої розбещеності, щоб вони потім звернулися до Господа і благали Його про милість. «Закон же прийшов, щоб збільшився пере-

ступ» (До римлян 5,20). «Бо жодне тіло ділами Закону не виправдається перед Ним, – Законом бо гріх пізнається» (До римлян 3,20). Закон був даний, щоб закрити людям вуста, викрити їх як грішників і привести їх із каяттям до ніг Господа (До римлян 3,19). «Благодать прийшла до нас не раніше, ніж закон примусив нас мовчати» (Ч. І. Скоуфілд).

Хоча ми намагались підкреслити, що спасіння не здобувається через добрі вчинки, ми повинні так само чітко сказати, що ми спасенні для добрих справ (До ефесян 2,10). Добрі справи – це не корінь спасіння, а його плід (До Тита 2,14). Спочатку віра приносить спасіння душі, потім спасіння породжує в душі добрі діла.

Саме цю сторону істини підкреслює апостол Яків (Якова 2,14–26). Він вимагає розглядати добрі справи як доказ того, що людина виправдана вірою. Віра сама по собі невидима, та добрі справи є видимим проявом істинної віри. Хтось може стверджувати, що має віру, але якщо його життя не притаманні добрі справи, то його віра не справжня. Як тіло без духа мертве, так і віра без діл мертва. Якщо віра не призводить до добрих справ, то це не віра, а тільки пусті балачки про неї.

І останнє! Добрі вчинки віруючих будуть нагороджені в день, коли прийде Господь (1 до коринтян 3,14). Хоча вони ніяк не сприяють спасінню людини, вони дуже сприятимуть її насолоді небесами.

Така вже милість Божа! Він спасає людей без примусу і безоплатно, без будь-яких вчинків з їх боку, виключно через віру в Свого Сина. Потім Він дає їм силу творити для Нього добрі справи і винагороджує їх за добротність.

Розділ сьомий

«Щоб ви збагатилися»

Той, хто стає християнином, одночасно стає неімовірно багатим. Багатим не на матеріальні речі, бо вони корисні нам лише в цьому короткому житті, а багатим на духовні блага, які тривають вічно.

Вираз «багатство благодаті Його» апостол Павло використовує, описуючи невичерпні скарби Христові. Всі вони будуть розділені між тими, хто покладає свою надію на Христа.

Розумієте, коли людина навертається до Бога, вона приймає Христа як свого Господа і Спасителя. Одночасно вона приймає всі блага, які тільки може дати Бог. У Христі ми знаходимо всю повноту небесних скарбів.

Даруючи нам Христа, Бог дає найбільший із Своїх дарів. І оскільки Він уже дав нам найкраще, Він не утримає від нас і менші дарунки.

«Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, – як же не дав би Він нам із Ним і всього?» (До римлян 8,32).

Які ж скарби належать тому, хто довірився Ісусу Христу?

1. Перш за все, він **спасений** – визволений від покарання за гріх (До римлян 8,1) і від влади гріха (До римлян 6,14). В майбутньому йому обіцяно цілковите звільнення від самої присутності гріха (1 Івана 3,2). Бути назавжди спасеним від мук пекла – це такий чудовий порятунк, який неможливо оплатити золотом і сріблом усього світу.

2. Потім, він **народжений вдруге**, чи народжений згори (До Тита 3,5–6). Під час свого першого народження він успадкував лише злу, невиліковну, пропашу природу. Народжуючись вдруге, він отримує нову природу – життя від Самого Христа.

Чи можна дати належну оцінку такому значущому благословенню?

3. Далі, християнин **виправданий** (Доримлян 5,1). Це означає, що Бог проголошує його праведним. Замість того, щоб ходити у брудному лахмітті власної праведності, він тепер одягнений у праведність Самого Бога. Його становище перед Богом настільки довершене, що ніхто ніколи не зможе його засудити (До римлян 8,33). Фактично, у Христі він почувається значно краще, ніж міг би в Адамі навіть до його гріхопадіння (До римлян 5,15–21). Цінність такого помилування не піддається людському опису.

4. Він **викуплений** з ринку рабів гріха (До колосян 1,14). І якщо це не здається вам неймовірним, просто пригадайте, що ціною цього відкуплення була дорогоцінна кров Христа (1 Петра 1,18–19). Чи міг Господь неба та землі так дбати про долю грішника, щоб погодитися заплатити за нього таку велику ціну? Так, Він заплатив! Тільки уявіть це собі!

5. Віруючий отримує **прощення** гріхів (До ефесян 1,7). Бог усунув його беззаконня так далеко, як далекий від заходу схід (Псалом 103,12). До того ж Він пообіцяв, що більше не згадуватиме їх (До євреїв 8,12). Навіть янголів може здивувати такий прояв благодаті.

6. Він **примирився** з Богом (До римлян 5,10). Між ним і Богом більше немає давньої ворожнечі. Цей мир було встановлено через кров Ісуса Христа на хресті Голгофи. Господь Ісус раз і назавжди ви-

рішив там питання гріха, і тепер конфлікт вичерпано. Такий мир безцінний!

7. Християнин **освячений** (1 до коринтян 1,2). Це означає, що Бог відділив його від цього світу для Себе. Це також означає, що Бог зобов'язується робити віруючого все більш і більш схожим на Христа. Він настільки задоволений Своїм улюбленим Сином, що хоче зробити подібними до Нього багатьох інших. Така благодать спонукає святих вигукувати: «Яка безмежна любов до мене!»

8. Кожен віруючий **хрещений Святим Духом у Тіло Ісуса Христа** (1 до коринтян 12,13). Він стає членом істинної церкви Христової, яка є для ангельських військ наочним уроком багатогранної мудрості Бога (До ефесян 3,10). Тепер він належить до Нареченої Христа, і це положення говорить про близькість та прихильність більше, ніж може передати людська мова.

9. Як **запорука майбутньої спадщини** віруючому дається Святий Дух (До ефесян 1,14). Як не викликає сумніву, що йому дарований Святий Дух, так можна бути впевненим, що одного разу він отримає небесну спадщину. Він настільки впевнений, що на нього чекають небесні оселі, ніби він вже там. Божа благодать робить це для тих, хто довіряє Спасителю.

10. Також **Святий Дух** дається як **печатка на документі приналежності Богу** (До ефесян 1,13). Жодне живе творіння не може мати більш чудового і значного посвідчення. Завдяки дару Святого Духа віруючий позначається Богом як Його влас-

ність. Хто, як не Бог, так милостиво поводить ся з негідними людьми?

11. Ще більш приголомшливим є той факт, що у віруючому живе **Святий Дух** (1 до коринтян 6,19). Уявіть: одна за осіб Божества живе в християнині! Дійсно, Святе Письмо вчить нас, що всі три іпостасі Трійці перебувають у віруючому. Його тіло є храмом Святого Духа (1 до коринтян 6,19). Його серце – помешкання для Христа (До ефесян 3,17; до колосян 1,27). У ньому також живе Бог Отець (До ефесян 4,6).

12. Християнин обдарований в **Улюбленім** (До ефесян 1,6). Він знайшов у Божих очах таку ж прихильність, як Його улюблений Син.

*Близько, так близько до Бога,
Не зміг би ще ближче я бути,
Бо я тепер в Сині святому,
Я в Нім зміг цю близькість здобути.*

Цей визначний статус перед Богом спасенний займає саме через Христа. І це місце буде належати йому стільки ж, скільки займатиме його Христос – навіки і назавжди!

13. Християнин отримує **повноту досконалості у Христі** (До колосян 2,10). Тобто в Сині Божому він має все потрібне, щоб бути придатним для небесної слави. Його положення у Христі не може бути більш досконалим. Після свого навернення він може багато років вірно і віддано жити для Христа, але це не зробить його більш гідним неба, ніж в даний момент. Хоча служіння Господу при-

множить його нагороду у вічності та насолоду небесами, однак його готовність для неба залежить виключно від його перебування у Христі. Ніщо не може покращити це ідеальне становище!

14. Віруючий є **дитиною Божою** (Івана 1,12). Він може дивитися в очі Бога всевітну і називати Його «мій Батько». Жодні родинні стосунки в цьому світі не можна порівняти з взаємовідносинами між дитиною Божою та її Небесним Отцем. Крім того, він стає членом всевітньої Божої родини. Тепер усі щирі християни – його брати й сестри у Христі. Ці люди – сіль землі, і насолода від спілкування з ними є однією з найбільших радощів життя.

15. Бог приймає віруючого **як сина** (До галатів 4,4–7). Він не тільки дитя в сім'ї Божій, а ще й дорослий син. Він більше не перебуває під наглядом опікунів, а до нього ставляться як до зрілої особи з усіма привілеями та обов'язками повнолітнього члена родини. Хоча благодать могло б задовольнити і менше, а саме спасіння людини від влади пекла, але «...де збільшився гріх, там зарясніла благодать» (До римлян 5,20).

16. Бог **любить віруючого так само, як любить Христа**. Ми б не наважилися зазіхнути на таке, якщо б про це чітко не було сказано в Біблії. В Своїй первосвященницькій молитві Господь Ісус каже: «...іх полюбив Ти, як Мене полюбив» (Івана 17,23б).

*Любий, так любий Господу,
Чи більша любов за цю є?
Любов'ю як Сина Свого –
Й мене Він тепер огорне.*

І ми можемо додати: така любов поза межами розуміння.

17. Божа дитина **має вічне життя** (Івана 5,24). Вічне життя – це життя Господа Ісуса. Це не те, що чекає на християнина після смерті; воно вже його власність з тої миті, як він повірив у Христа. І це життя ніколи не закінчиться. Все щастя та всі блага цього світу за своєю цінністю не можуть зрівнятися з цим життям.

18. Християнин – **спадкоємець Бога і співспадкоємець Ісуса Христа** (До римлян 8,17). Все, чим володіє Бог, Він поділяє між Своїми дітьми. Це здається неймовірним, однак абсолютна істина. Навіть найсмирненніший віруючий може сказати: «Усе моє, а я Христовий, а Христос Божий» (див. 1 до коринтян 3,22–23). Якби людина віддавала всі статки свого дому за це благословення, вона була б змушена визнати, що не може здобути цей дар навіть за всі скарби світу.

19. Віруючий **через молитву має доступ до Бога** (До ефесян 2,18). У будь-який момент дня чи ночі він може отримати аудієнцію у Володаря всесвіту. Для людей цього світу можливість хоч раз у житті потрапити на прийом до короля чи президента – особливий привілей. Наскільки ж більшим привілеєм обдаровані Божі діти!

20. Християнин стає **суб'єктом постійної опіки** Господа як його Заступника та Первосвященика (1 Івана 2,1; До євреїв 10,21–22). Яка втіха знати, що Христос на небі невпинно піклується про Своїх дітей. Він змушує замовкнути наклепника,

вказуючи йому на результат Своєї жертви відкуплення, і відповідає на кожну потребу Свого народу новою милістю.

21. Християнин також **Божий священик** (1 Петра 2,5, 9). Він має привілей приносити духовні жертви – свої молитви, своє життя і своє майно. Йому надана особлива честь сповіщати людям про величні вчинки Того, Хто покликав його з темряви у Своє чудове світло.

22. Боже дитя стає **громадянином неба** (До филип'ян 3,20). Якщо навіть на землі люди пишаються своєю національністю, то наскільки більше може радіти християнин, знаючи, що його справжня батьківщина знаходиться на небесах, а на землі він є послом Царя над царями та Господа над панами (2 до коринтян 5,20).

23. Віруючому **призначено бути прославленим разом із Христом**. З усіх його благословень це, мабуть, найдивовижніше. Кожній Божій дитині призначено бути з Христом і бути такою, як Він, навіки! Славу, яку Бог дав Господу Ісусу як нагороду за Його чудову справу відкуплення, Христос поділяє зі Своїм народом (Івана 17,22). Ця істина настільки чудова, що недостатньо слів, щоб її описати. Але вона спонукає людей поклонитися Богу.

24. Одного дня християнин **буде явлений як син Божий** (1 Івана 3,2). Сьогодні цей світ його не розуміє. Він його не цінує. Світ не знає, хто він є насправді. Та коли Христос повернеться на землю з силою і славою великою, з Ним повернеться і Його народ.

Тоді весь всесвіт з подивом дізнається, що християни, яких він раніше зневажав, насправді є синами Божими.

Ми навели лише деякі з безцінних скарбів, які Бог приготував для тих, хто Його любить. Упродовж всієї вічності Він відкриватиме Своему народові через Ісуса Христа безмірне багатство Своєї благодаті (До ефесян 2,7). Подумайте про це! Богу знадобиться ціла вічність, щоб відкрити скарби того багатства, яке Він зібрав для Своїх дітей.

А до того часу найкраще, що ми можемо зробити, це разом з апостолом Павлом сказати: «Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив усяким благословенням духовним у небесах» (До ефесян 1,3).

Розділ восьмий

Впевненість

Чи можливо вже зараз знати, що ти спасений і прямуєш на небеса?

Відповідаючи на це питання, перш за все слід зазначити, що якби спасіння було наслідком діл, то така впевненість була б неможливою. Ніхто не може бути впевненим, що зробив достатньо добрих справ і що ці справи дійсно були добрими. Тож якби спасіння залежало від нашого досконалого життя, ми б ніколи не могли бути впевненими, що наше життя відповідає Божим високим стандартам.

Ті, хто вірять, що спасіння залежить від їхніх особистих якостей, їхнього характеру чи добрих справ, вважають за потрібне показати все це на ділі. Коли у людини з такими переконаннями запитують, спасенна вона чи ні, відповідь, швидше за все, буде така: «Я над цим працюю». Інакше кажучи, такі люди переконані, що мають **заслужити** собі спасіння, і не наважуються отримати його як **великодушний дар**.

У іншого чоловіка питають: «Ти підеш на небо?», а він відповідає: «Я не можу це знати, поки не помру». Він уявляє собі, що Бог зважить його добрі та погані вчинки і прийме рішення відповідно до того, яка чаша терезів переважить.

Є й такі, хто на подібне питання відповідають: «Я сподіваюся на це», або: «Я думаю, що так», або: «Я нічим не гірший за інших». Усі ці відповіді свідчать про те, що люди намагаються заслужити Божу прихильність, проте жоден з них не має непохитної впевненості в спасінні.

Та оскільки спасіння дається по благодаті, можна з повною впевненістю знати, спасений ти чи ні.

«Через це з віри, щоб було з милости, щоб обітниця певна була всім нащадкам...»
(До римлян 4,16а).

Єдиний спосіб, яким Бог міг впровадити надійне спасіння для людства, – це благодать через віру.

Спасіння завдяки благодаті означає, що все залежить від Бога і ніщо не залежить від нас, людей. А оскільки все залежить від Бога, поразки бути не може.

Спасіння завдяки благодаті означає, що вічне життя – то подарунок. Той, хто приймає подарунок, впевнений, що він його отримав. Тут немає місця сумнівам.

Спасіння завдяки благодаті базується на завершній роботі Христа. Оскільки Він звершив цю справу, людям не потрібно робити її знов. Достатньо просто прийняти те, що Христос зробив для них.

Павло знав, що він спасений. Він казав: «...знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу заховати на той день заставу мою» (2 до Тимофія 1,12; дивіться також До Тита 3,5).

Віруючі в Ефесі знали, що вони спасенні, тому що Павло написав до них: «Бо спасені ви благодаттю через віру...» (До ефесян 2,8).

Насправді новозавітні послання звертаються до всіх віруючих як до таких, хто вже спасений і знає це.

Тим, хто дотримується сталих переконань, що спасіння якимось чином пов'язане з добримися справами, впевненість християнина у власному спасінні здається зухвалістю. Але якби спасіння хоча б найменшою мірою залежало від того, ким є людина або що вона зробила, тоді насправді було б невимовною самовпевненістю для неї стверджувати, що вона має вічне життя.

Але оскільки спасіння дається завдяки благодаті, і мови не може йти про будь-яку самовпевненість. Відомий американський євангеліст Дуайт Л. Муді усвідомлював це, коли сказав: «Мені не соромно казати, що я навернена людина; це не моя заслуга!»

Швидше за все звинуватити в самовпевненості можна того, хто заперечує можливість бути впевненим в спасінні. Адже вони наважуються суперечити Богу. Він каже, що це можливо знати вже зараз (1 Івана 5,13). Вони ж кажуть, що це неможливо, і тим самим роблять Бога неправдомовцем (1 Івана 5,10).

Як же християнин може знати, що має вічне життя? Як він може бути впевненим у своєму спасінні?

Відповідь дуже коротка: впевненість у спасінні приходиться через написане Слово Боже.

Тепер спробуємо це пояснити. Коли радісна звістка прощення завдяки благодаті народилася в серці Бога, Він захотів, щоб кожен, хто довіриться Його Сину, без жодного сумніву знав, що перейшов від смерті до життя. Як Він міг досягти цієї мети? Що було б найнадійнішим у всесвіті, на чому могла б базуватися впевненість у спасінні?

Варта довіри та найнадійніша річ у всесвіті – це Боже Слово. Все, що говорить Бог, – істина. Помилки, викривлення чи розчарування неможливі. Небо й земля минуть, але Боже Слово не мине (Марка 13,31). Це затверджено назавжди. Бог завжди вірний Собі і Своїм обітницям. Всі, хто покладає на Нього надію, не будуть розчаровані.

Саме тому Бог вирішив дати нам цю впевненість через Своє Слово, Біблію. У Святому Письмі ми маємо письмову гарантію того, що кожен, хто вірить в Сина Божого, має вічне життя.

«Оце написав я до вас, що віруєте в Ім'я Божого Сина, щоб ви знали, що ви, віруючі в Ім'я Божого Сина, маєте вічне життя» (1 Івана 5,13).

Інакше кажучи, Біблія була дана Богом, щоб усі, хто вірить у Христа, могли знати, що вони спасенні.

Якщо ти довірився Ісусу Христу як Господу і Спасителю, можеш бути впевненим, що маєш вічне життя. Звідки береться така впевненість? Так говорить Бог у Своєму Слові. Немає нічого більш надійного, ніж Його Слово.

Проблема багатьох людей полягає в тому, що коли мова йде про спасіння, вони вважають за краще покладатися на свої почуття. Вони думають, що, довірившись Христу, мають відчувати якісь особливі емоції. Вони думають, що їхнє тіло має бути пронизане гарячими променями почуттів. Вони очікують чогось на зразок електричних імпульсів, які наповнять їх ество радісними звуками. Коли ж це не відбувається, ці бідні люди роблять висновок, що вони не спасенні.

Людам слід усвідомити, що Біблія ніколи не говорить, що спасіння можна відчути. Вони намагаються знайти те, чого Бог ніколи не обіцяв.

Людам слід пам'ятати, що почуття – вельми ненадійний провідник; вони змінюються щогодини. Впевненість у спасінні, яка б ґрунтувалась на такій непевній основі, не була б впевненістю.

Також слід усвідомити, що, як сказав доктор Скоуфілд, «виправдання здійснює Бог; нервова система віруючого не бере в тому ніякої участі. Це факт, який затверджено на небі, а не наслідок почуття, яке стимулюється в тілі».

Звичайно, навернення часто викликає щасливі почуття. Хто не буде щиро радіти, усвідомлюю-

чи, що спасенний? Та справа в тому, що не щасливі почуття говорять нам про те, що ми спасенні. Щасливими нас робить усвідомлення того, що наше спасіння ґрунтується на незмінному Слові Бога.

Не радісні почуття подарували злодію на хресті впевненість у спасінні. Ні, його тіло шматував біль страждання. Він знав, що спасенний, тому що почув слова Христа: «...ти будеш зо Мною сьогодні в раю!» (Луки 23,43). Тобто його впевненість цілком ґрунтувалась на Слові Господа.

Єдина відмінність між ним і віруючими наших часів полягає в тому, що ми не чуємо голос Бога наочно. Сьогодні Бог запевняє нас через Своє записане Слово, Біблію.

Звичайно, Слово Боже – не єдиний засіб, який несе нам впевненість. Зростаючи у вірі, ми набуваємо додаткову впевненість у спасінні через:

1. любов до своїх братів та сестер у Христі (1 Івана 3,14);
2. відразу до гріха (Матвія 6,13);
3. все більшу жагу до святості (1 Івана 2,3);
4. жадання Слова Божого (1 Петра 2,2);
5. усвідомлення Божого керівництва тощо (До римлян 8,14).

Але вже тієї миті, коли віруючий покладає свою надію на Господа Ісуса, він може бути твердо впевненим у спасінні, тому що так говорить Біблія, Слово Боже.

Вічна безпека

Тепер перед нами постає дуже важливе питання: спасіння має силу назавжди чи дитя Боже може знову загинути?

Сьогодні є люди, які стверджують, що дійсно спасенна людина спасенна назавжди, вона не може загинути.

Інші, навпаки, вважають таку доктрину дуже небезпечною, тому що вона заохочує деяких християн до грішного життя. Вони стверджують, що остаточне спасіння людини залежить від її життя і що, грішачи, можна втратити вічне життя.

Той, хто справді розуміє Євангелію благодаті Божої, легко побачить, що правильна перша точка зору. Кожен, хто справді спасений, спасений назавжди і не може загинути.

Нижче наведемо кілька міркувань з Біблії, які вчать, що віруючий перебуває у вічній безпеці.

1. Кожна Божа дитина була обрана у Христі ще до заснування світу (До ефесян 1,4). Батьківське обрання та призначення забезпечують її остаточним спасінням та вічним збереженням (До римлян 8,30; дивіться також Івана 6:37).

2. Спасіння залежить не від того, що ми робимо для Бога, а виключно від того, що Він зробив для нас. Воно залежить від подвигу Господа Ісуса, який Він здійснив на хресті. Це була досконала і завершена робота, завдяки якій Він зробив Своїх навіки досконалими (До євреїв 10,14). Її неможливо доповнити чи покращити (До євреїв 10,18). Той, хто сумнівається у вічній безпеці віруючих, водночас заперечує достатність Господньої справи примирення. Бог приймає віруючого тільки через Христа, а не завдяки його особистим якостям.

Отже, це досконале і повне прийняття, таке ж вічне, як і Сам Христос.

3. Перш ніж нас врятувати, Бог вже знав про нас усе. Він знав про всі гріхи, які ми коли-небудь скоїмо, проте все одно спас нас. Коли Господь Ісус помер, Він помер за всі наші гріхи – минулі, теперішні та майбутні. Насправді, коли Він помер, всі вони були майбутніми – і Він поніс покарання за всі гріхи. Отже, покарання за всі ці гріхи було сплачено один раз. Бог не вимагатиме оплати двічі — спочатку від Христа, а потім від віруючого. Це було б несправедливо, а Бог не може діяти несправедливо.

4. Ми вже довели, що спасіння – це дар Божий. Бог не дає щось сьогодні, щоб забрати завтра. «Бо дари й покликання Божі невідмінні» (До римлян 11,29), тобто не підлягають зміні чи відкликанню.

5. Про спасіння говориться як про народження (Івана 3,3). Спасенна людина відроджена, чи народжена згори. Вона стала дитиною Бога (Івана 1,12). Народження остаточне і незмінне. Воно відбувається один раз, і його вже не можна скасувати чи повторити. Дитина може засмучувати або навіть ганьбити свого батька, але їхні родинні відносини все одно існуватимуть.

Так і з народженням згори. Християнин може грішити і засмучувати серце Бога, та Бог все одно лишається його Батьком. Про це чітко сказано в 1 Івана 2,1: «А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем...». Він залишається

нашим Батьком, навіть якщо ми грішимо. Хоча гріх і порушує наше **спілкування з Богом**, проте він не позбавляє нас тісної спорідненості з Богом, тобто нашого **синівства**.

6. Віруючий не в змозі зберегти свій статус спасеного у Христі, так само як він не був спроможний спасти себе сам. Коли одного разу галати спробували так зробити, Павло запитав їх: «Чи ж ви аж такі нерозумні? Духом почавши, кінчите тепер тілом?» (До галатів 3,3).

7. Бог надто дорого заплатив за Свій народ, щоб колись відмовитися від нього. Він спас нас, коли ми були Його ворогами. Невже тепер, коли ми Його діти, Він дозволить нам впасти? «Бо коли ми, будши ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примирившись, спасемося життям Його» (До римлян 5,10).

8. Бог обіцяє віруючому вічне життя. Як довго триватиме вічність? Вона ніколи не скінчиться. «І Я життя вічне даю їм, і вони не загинуть повік...» (Івана 10,28; дивіться також Івана 3,16; Івана 3,36; Івана 6,47). Бог ніколи не порушить Свою обіцянку.

9. Відповідно до римлян 8,30, усі виправдані будуть прославлені. Бути прославленим означає бути взятим на небо, отримати нове тіло і назавжди позбутися присутності гріха. Майбутній прославлений стан віруючого настільки певний, що Бог вже зараз говорить про нього так, ніби це вже відбулося: «...кого виправдав, тих і прославив».

10. Спасіння – це справа, яку Бог Сам береться виконати для віруючого. Він обіцяє не лише спасти його, але й зберегти надалі:

«...має Він силу заховати на той день заставу мою» (2 до Тимофія 1,12).

«...Той, хто в вас розпочав добре діло, виконає його аж до дня Христа Ісуса» (До филип'ян 1,6).

«...Хто може вас зберегти від упадку, і поставити перед Своєю славою непорочними в радості...» (Юди 24).

11. Збереження віруючого гарантує Господь Ісус Христос, Який нині перебуває по правицю від Бога і здійснює служіння Первосвященника та Заступника за Своїх. В Івана 17,1–26 Христос молиться про те, щоб Його люди були збережені.

«Тому може Він завжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходять, бо Він завжди живий, щоб за них заступитись» (До євреїв 7,25).

«...Маємо Заступника перед Отцем, – Ісуса Христа, Праведного» (1 Івана 2,1).

12. Ніщо ніколи не може відлучити віруючого від любові Божої: «...ні смерть, ні життя, ні Анголи, ні влади, ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, ні вишина, ні глибина, ані інше яке створіння не зможе відлучити нас від любові Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!» (До римлян 8,38–39).

13. Святий Дух Божий оселяється у віруючому **назавжди**. «...Втішителя іншого дасть вам, щоб із вами повік перебував» (Івана 14,16–17; дивіться також 1 Івана 2,27).

14. Також сказано, що віруючі запечатані Святим Духом на день викуплення (До ефесян 4,30). А Святий Дух «...є завдаток нашого спадку, на викуп здобутого, на хвалу Його слави!» (До ефесян 1,13–14). Він продовжить виконувати Своє служіння для дітей Божих доти, доки нарешті не приведе їх у небеса.

З усього вищесказаного має бути очевидним, що християни «...бережені силою Божою через віру на спасіння, яке готове з'явитися останнього часу» (1 Петра 1,5).

Казати, що це небезпечна доктрина, – значить продемонструвати повне нерозуміння значення благодаті. Наступним кроком може бути впровадження вигаданої ідеї про те, що новонавернена людина одразу відчуває сильне бажання вчинити блуд, вбивство та інші жажливі гріхи, і якщо б її не стримував страх перед покаранням, вона дійсно робила б все це.

Що ж насправді каже про це доктрина по вічну безпеку? Факти ось такі:

1. Замість того щоб заохочувати людей грішити, доктрина про вічну безпеку стає найвагомішою причиною, яка спонукає їх уникати гріха. Усвідомлення того, що Бог подарував нам таке довершене, безкоштовне і вічне спасіння, викликає у нас бажання вічно служити Йому.

Любов – більш сильна рушійна мотивація, ніж страх перед покаранням. З почуття любові людина зробить те, на що вона ніколи не наважиться через страх. Любов призводить до сердечного зв'язку, як ніщо інше. «Не обов'язково тримати людей у постійному страху перед майбутнім покаранням, щоб вони поводитись гідно. Найшляхетнішою

і найсильнішою передумовою для покори є любов. Присутність в нашій серці Божої любові збільшить наше бажання догоджати Йому» (Робінсон).

Отже, християнин живе святим життям не для того, щоб зберегти своє спасіння, а через любов до Того, Хто його спас, заплативши за це Своїм життям. Для нього більший злочин згрішити проти благодаті, ніж проти закону.

2. Коли людина спасається, вона отримує нову природу (2 Петра 1,4). Замість сильного бажання грішити християнин як ніколи раніше відчуває ненависть до гріха.

Ця нова природа не тільки викликає огиду до гріха, але й робить віруючого дуже нещасним, коли він грішить. Порушене внаслідок гріха спілкування з Небесним Отцем стає однією з найбільших трагедій у його християнському житті. Він відчуває себе глибоко присоромленим за потурання тому, що спричинило смерть нашого Спасителя. Він приймає покарання від люблячого небесного Батька. Також він може втратити нагороду на судилищі Христовому (1 до коринтян 3,15). До тих пір, поки християнин не зізнається у своїх гріхах і не залишить їх, він не зможе відновити щире спілкування зі своїм Господом.

Звичайно, хтось може стверджувати, що спасенний, і одночасно жити в гріху. Мова не про випадковий гріх, а про те, що він постійно, свідомо практикує гріх, який став звичкою в його житті. Тут не йдеться про те, що він був спасенний, а потім відійшов від Бога. Своєю поведінкою він доводить, що насправді ніколи не був спасенний. Його сві-

доцтво просто фальшиве, насправді ж він ніколи не відчував справжньої благодаті Божої.

А тим, хто щиро довірився живому, люблячому Спасителю, Бог дав Свою незмінну обіцянку, що Він збереже їх у безпеці і свого часу забере додому на небеса. З великою впевненістю вони можуть співати:

*Моє ім'я з долонь Його
І вічність не зітре.
Відбитком в серці залишусь –
То благодаттю є.
Так! До кінця прибуду вже,
Ця певність мов стіна.
Лиш щасливішим стану ще,
Прийду як в небеса.*

Коли християнин дійсно усвідомлює, що для нього зробила Божа благодать, це змінює все його життя. Він уже ніколи не буде таким, як до цього.

Перш за все, його вражає відчуття власної нікчемності. Здається майже неймовірною Божа милість та прихильність до такого грішника, як він. Йому важко виразити свої почуття.

*Як добрі всі Твої думки
Про мене, і діла!
Для розуміння – сутінки,
Для серця ж – світло дня!*

Розділ десятий

*Відповідь людям
на Божу благодать*

Християнин з подивом повторює слова Рут, які вона колись сказала Боазу: «Чому знайшла я милість в очах твоїх, що ти прихилився до мене, хоч я чужа?» (Рут 2,10).

Або разом із Давидом він вигукує: «Хто я, Господи Боже, і що мій дім, що Ти привів мене аж сюди? Та й це ще було мале в очах Твоїх, Господи Боже, і Ти говорив також про Свого раба в будучині...» (2 Самуїлова 7,18–19).

Або запозичує слова Мефівошета, звернені до Давида: «Що твій раб, що ти звернувся до такого мертвого пса, як я?» (2 Самуїлова 9,8).

Або, можливо, він сприймає Божу милість, як сотник, що смиренно визнавав: «Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти під стріху мою...» (Матвія 8,8).

У будь-якому випадку християнин охоплений справжнім подивом, чому саме його запросили на шлюбний бенкет Великого Царя.

*Хоч наші очі вражені й серця
Радіють на бенкеті між неземних обійсть,*

Всередині дивується душа:
Чому я тут? Я – недостойний гість!

І чую голос, що пронизує мене:
«Багато званих до осель, що у Отця!
Та кожен вибір зробить за себе:
Прийти до столу чи відкинути Творця».

Відчуття особистої негідності одночасно поєднується з глибоким переконанням у надзвичайної гідності Господа. Той, хто пізнав благодать Божу, підсвідомо падає на коліна і визнає, що вся слава належить Господу:

Гідний шани й похвали,
Гідний поклоніння,
Невичерпний в славі Ти,
О Господь спасіння!

Він визнає свою повну нездатність висловити все, що відчуває щодо свого Господа і Спасителя:

Хоч поєднай всі імена знань, мудрості,
любові й сили,
Що смертні люди колись знали,
Що в небі ангели колись носили, –
Занадто всі вони скупі, занадто вже безсилі,
Щоб про Спасителя звіщати.
Величний Він без міри!

Він прагне вилити відданість і подяку свого серця такими словами:

О Бог чудес! Твої шляхи –
Краса та Божества це блиск.

Та майоріє благодать
Найвище серед Твоїх рис.
Хто пробачає так, як Ти?
Ця благодать цінніша за дари.

Він з дитячою простотою вклоняється перед своїм Спасителем:

Та коли я слово чую, що й мене Ти полюбив,
Я радію і дивуюсь, бо в гріхах я довго жив.
Я не можу вже мовчати,
Буду Бога прославляти,
Господа мого я буду прославлять
І прославлять.

На додаток до цього внутрішнього поклику поклонитися Господу ще одним незмінним наслідком спасіння є щире бажання віруючого на знак подяки віддати себе Господу, присвятити Йому свій дух, душу та тіло.

Якби всі царства на землі
Були підвладні лиш мені,
Я склав би їх до ніг Його;
Та зовсім мало лиш цього.
Любов ця дивна і свята
Достойна всього – ось весь я!

Він одностайний з апостолом Павлом, який каже: «Бо Христова любов спонукує нас, що думають так, що коли вмер Один за всіх, то всі померли. А вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили вже для себе самих, а для Того, Хто за них був умер і воскрес» (2 до коринтян 5,14–15).

Він бачить, що проявлене до нього милосердя Бога вимагає від нього його тіла як жертви живої, святої, приемної Богові, бо таке служіння розумне (До римлян 12,1–2). Він усвідомлює, що вже не належить собі, тому що був відкуплений. Тому він каже, як колись раби євреїв: «Полюбив я пана свого... не вийду на волю» (Вихід 21,5).

Для тих, хто бачив Божу благодать, жодна жертва не може бути занадто великою. Володар всього гідний того, щоб християнин все віддав Йому: свій інтелект, свої таланти та здібності, свою молодість, свій час, все своє життя. Навіть страждання можна вважати привілеєм, коли ми згадуємо Голгофу. Тож християнин, який відчув на собі Божу благодать, благає:

*О Боже, Ти бачиш мене, Ти знаєш
стремління душі,
Прийми в жертву серце моє, навчи,
як служити Тобі.
Я хочу веління Твої завжди із любов'ю звершати.
О Боже, дай сили мені Твоє лиш ім'я прославлять.*

Також благодать Божа торкається і кишені віруючого. Можливо, тільки зараз християнин цілком усвідомлює, що все дійсно належить Господу. Він вже не питає: «Скільки я маю дати церкві?», а радше: «Скільки я можу дати Господу?»

*Нічого, чим оволодів,
Ніколи не назву своїм.
Своє життя, і душу, й міць
Йому кладу я долілиць.*

Серце, переповнене подякою Богові, ніколи не буде задоволене, віддаючи те, що віддати легко,

а рішуче скаже: «...не принесу Господові, Богові моему, пожертви, узятій задарма» (2 Самуїлова 24,24).

*Як можна сховати від Тебе найкращі
хвилини життя?
Чи скарб свій таємно ховати – усе Твоє,
весь Твій і я.
Не втримаю все найцінніше від Тебе, усе віддаю.
Ти ж дав мені вже значно більше,
пролив на хресті кров Свою.*

Ще одним результатом Божої благодаті в житті християнина є прагнення святості, яке пробуджує в ньому Бог. Благодать Божа вчить його, відкинувши безбожжя та світські похоті, жити в цьому світі помірковано, праведно та благочестиво (До Тита 2,11–12). Спогад про те, яку ціну заплатив Спаситель за людські гріхи, змушує його ненавидіти гріх. Не заохочуючи християнина до гріха, як стверджують деякі, Божа благодать дає йому найвагомішу причину старанно уникати гріха.

Також Божа благодать до грішника неминуче робить віруючого місіонером. Він більше не може не турбуватися про своїх ближніх. Він відчуває себе боржником перед всіма ними (До римлян 1,14). Його серце не може залишатися байдужим до долі тих, хто може подолати гріх і бути переможцем, проте й досі залишається в кайданах сатани. Його стосуються слова з Приповістей 24,11: «Рятуй узятих на смерть, також тих, хто на страчання хилиться, – хіба не підтримаєш їх?»

Благодать Божа робить віруючого не лише місіонером; вона також спонукає його любити Боже Слово, Біблію. Він бере його до рук з очікуванням почути голос свого улюбленого Господа. Він вдив-

лятиметься в сторінки Біблії, як людина, що шукає захований скарб. Він буде цінувати заповіді більше, ніж необхідну їжу. Він досліджуватиме її, щоб знати Божу думку щодо церкви, єврейського народу, язичників і пророчого майбутнього.

До того ж, благодать Божа пробуджує в людині потребу спілкуватися з Небесним Отцем через молитву. Відтепер молитва – не щоденний релігійний обов'язок, а благословенний привілей.

*О, кришталева насолода часу,
Проведеного з Богом.
Я чую Друга, як схиляюсь
В молитві під Його Престолом.*

І нарешті, Божа благодать допомагає християнину жити в очікуванні повернення свого Господа, так би мовити, тримає його навшпинець. Благодать навчає його чекати «...блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спасителя нашого Христа Ісуса» (До Тита 2,13).

Відтак протягом всієї вічності Бог відкриватиме спасенним «...безмірне багатство благодаті Своєї в доброті до нас у Христі Ісусі» (До ефесян 2,7).

Така Його благодать! Самої вічності не вистачить, щоб розповісти про неї!